

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Γεωργίου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 2813
Αριθμ.
Διεκπ. 1322

Αθήνησι 12^η Ιουνίου 2015

Πρός
τόν Αξιότιμο κ. Νικόλαο Παρασκευόπουλο
Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας
καί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Ένταῦθα

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς πρώτης ἐπισήμου ἐπικοινωνίας, σᾶς εὐχόμεθα καλή ἐπιτυχία καί εὐόδωση τῆς θητείας σας στό κρίσιμο καί πολυεύθυνο χαρτοφυλάκιο, τό ὁποῖο σᾶς ἀνέθεσε ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἐπ' ὠφελεία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Συνοδικῇ Ἐντολῇ καί Ἐξουσιοδοτήσει, ἀπευθυνόμεθα ἐπ' εὐκαιρία τῆς θέσεως στή δημοσιότητα τῆς νομοθετικῆς πρωτοβουλίας τοῦ παρ' ὑμῖν Υπουργείου γιά τό λεγόμενο «σύμφωνο συμβιώσεως», ὥστε νά θέσουμε ὑπ' ὄψιν σας τούς προβληματισμούς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κάποιοι ἀπό τούς ὁποίους δέν ἀφοροῦν μόνον στούς νεωτερισμούς τοῦ νέου νομοσχεδίου, ἀλλά στό σύμφωνο ὡς θεσμό, ὡς συνολική ἐπινόηση τοῦ νομοθέτη ἤδη ἀπό τό 2008, ὅταν θεσπίσθηκε στήν χώρα μας, χωρίς πάντως νά ὑπάρχει εἰδική ὑποχρέωση τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ἀπό κανένα διεθνές κείμενο.

Προλογίζοντας ἐπισημαίνουμε, σχετικῶς πρός τήν προτεινόμενη ἐπέκταση τοῦ «συμφώνου συμβιώσεως» στά ὁμόφυλα ζευγάρια, ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπιθυμεῖ νά ἐπαναλάβει καί νά καταστήσει σαφές, ὅπως εἶχε πράξει κατά τήν ἀρχική νομοθέτηση τοῦ συμφώνου τό 2008, ὅτι διαφωνεῖ συνολικῶς μέ τό «σύμφωνο συμβιώσεως», ἐν γένει καί καθ' ἑαυτό.

Καί τοῦτο διότι ἡ Ἐκκλησία τάσσεται ὑπέρ τοῦ χριστιανικοῦ γάμου, προτρέποντας τά ζευγάρια νά ἐνώσουν τίς ζωές τους μέσα σέ μία εὐλογημένη ἀπό τόν Θεό ἑγγαμη σχέση ἀγάπης. Ὅποιαδήποτε ἄλλη μορφή συμβιώσεως ἐκτός χριστιανικοῦ γάμου, εἴτε «πολιτικός γάμος» εἴτε «σύμφωνο συμβιώσεως», ἀπορρίπτεται ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο, ὄχι ἐπειδή ἡ Ἐκκλησία ἐξαντλεῖται σέ στεῖρα ἄρνηση τῆς ἐποχῆς, ἀλλά διότι ἔχει τή δική της θετική καί διαχρονική πρόταση πρὸς τόν ἄνθρωπο, γιά νά ἔχει πληρότητα στή ζωή του. Στήν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία πιστώνεται ἱστορικά ὅτι παρέλαβε τό προχριστιανικό περιεχόμενο τοῦ γάμου καί τόν μετέτρεψε ἀπό διαδικασία ἀγοραπωλησίας τῆς γυναίκας σέ «Μυστήριον μέγα», ὅπως τό ὀνομάζει ὁ Παῦλος στήν «Πρὸς Ἐφεσίους» ἐπιστολή του (ε', 32), σέ ὁμότιμη σχέση συναρπαγῆς ἄνδρα καί γυναίκας καί καταργήσεως τοῦ «ἐγώ», ὅμοια μέ τήν ἀγαπητική σχέση πού ὁ Νυμφίος Χριστός ἔχει μέ τήν Ἐκκλησία του.

Παρ' ὅτι λοιπόν τό «σύμφωνο συμβιώσεως» καμμία σχέση δέν ἔχει μέ τήν πρόταση ζωῆς, πού κομίζει ἡ Ἐκκλησία, θέλουμε νά θέσουμε ὑπ' ὄψιν τῆς Πολιτείας εὐρύτερες παρατηρήσεις γιά τό ἠθικό καί κοινωνικό μήνυμα, πού ἐκπέμπει ὁ θεσμός τοῦ «συμφώνου συμβιώσεως»:

Πρῶτον, ἐπειδή ἡ πολιτική (ἔπρεπε νά) εἶναι καί ἄσκηση ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν πολιτῶν, πρέπει νά ἐπισημανθεῖ δημοσίως τό ἠθικό μήνυμα πού στέλνει ἡ Πολιτεία στούς πολίτες μέσω τοῦ «συμφώνου συμβιώσεως»: ὅτι ἐπειδή ὁ γάμος φαντάζει στήν σημερινή κοινωνία τῶν εὐκολων λύσεων βαριά εὐθύνη, τό Κράτος θεσπίζει ἕνα νομικό ὑποκατάστατο τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, μιά δῆθεν «ἐλαφρά μορφή», «μή ἑγγαμης» συμβιώσεως, γιά τήν ὁποία ὁμως ὁ νομοθέτης προβλέπει σχεδόν πλήρη ἐξομοίωσή της μέ τόν γάμο ἀπό πλευρᾶς ἐννόμων συνεπειῶν.

Αὐτή ἡ σκαιά ἀπομίμηση τοῦ γάμου ἀπευθύνεται σέ ὅσους θέλουν νά δημιουργήσουν σχέση καί οἰκογένεια ξεγελώντας τόν ἑαυτό τους ὅτι δέν ἀναλαμβάνουν κάποια σοβαρή εὐθύνη, πού θά τούς ἀκολουθεῖ ἐφ' ὅρου ζωῆς, καί ὅτι μποροῦν ἀνά πᾶσα στιγμή νά ἀποφύγουν τίς δυσκολίες. Ἔτσι, ὁ δημοκρατικός νομοθέτης παραπλανᾷ τούς πολίτες ὅτι δῆθεν τό πρόβλημα τῆς ρευστότητας καί τῆς ἀποτυχίας τῶν σημερινῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων ἔγκειται στήν νομική τους μορφή ὡς «γάμου» ἢ ὡς μή ἑγγαμης «συμβιώσεως». Υἱοθετεῖ δηλαδή τό Κράτος τήν πλαστή εἰκασία ὅτι τό θεσμικό ἀντίδοτο στό σύγχρονο πρόβλημα τῆς ἀνασφάλειας τῶν ἀνθρώπινων σχέσεων εἶναι

ή «μή ἔγγαμη» συμβίωση, ἐνῶ τό πραγματικό ζήτημα βρίσκεται στήν ἀπουσία βάθους, εἰλικρίνειας, σοβαρότητας καί ἀληθινῆς ἀγάπης, στήν ἔλλειψη διαθέσεως γιά τήν παραμικρή κατάργηση τοῦ ἐγωισμοῦ καί προσχώρηση στό «ἐμεῖς».

Μέσα σ' αὐτήν τήν μορφή ἐξώγαμης συμβιώσεως φυσικά μποροῦν νά γεννηθοῦν παιδιά, γιά τά ὅποια ὁ θεσμός τοῦ συμφώνου ἀναγνωρίζει ὡς πατέρα τους τόν «συμβαλλόμενο» ἄνδρα, πού ἔχει ὑπογράψει «ἰδιωτικό συμφωνητικό» μέ τήν «ἀντισυμβαλλόμενη» μητέρα τους. Προβλέπεται ὅμως ὅτι ἡ συμβίωση αὐτή, πού συμφωνεῖται ἐνώπιον συμβολαιογράφου, δέν ἔχει καμία ὑποχρεωτική ἐλάχιστη διάρκεια, δέν ὑπάρχει ἀνώτατος ἐπιτρεπτός ἀριθμός συμφώνων συμβιώσεως γιά κάποιον, ἐνῶ λύεται ἀνά πᾶσα στιγμή μέ ἀπλή ἐξώδικη δήλωση τοῦ ἑνός μέρους πρὸς τό ἄλλο. Τά παραπάνω χαρακτηριστικά παρέχουν τίς ἐνδείξεις τοῦ αὐτοκαταστροφικοῦ μοντέλου ζωῆς, πού εἰσηγεῖται τό «σύμφωνο συμβιώσεως»: δέν ἔχει σημασία «τίς πταίει», δέν ὑπάρχει κἄν ἡ ἐννοια τῆς εὐθύνης καί τῆς ὑπαιτιότητας, ὅπως στό γάμο, ἀντίθετα ὁποιοσδήποτε μπορεῖ νά ἀποχωρήσει ὅποτεδήποτε, ἐπειδή ἀπλῶς ἄλλαξε γνώμη καί νά συνάψει διαδοχικῶς ἀπεριόριστα σύμφωνα συμβιώσεως. Πρακτικά, ἡ εὐκολία συνάψεως καί λύσεως τοῦ συμφώνου συμβιώσεως, χωρίς μάλιστα ἀριθμητικό περιορισμό, φέρνει τήν Ἑλλάδα, σέ θεσμικό ἐπίπεδο, πολύ κοντά στήν νόμιμη πολυγαμία τῶν μουσουλμανικῶν κοινωνιῶν. Ἐπιπλέον τό σύμφωνο συμβιώσεως, ἂν καί διαφημίζεται ὡς νομοθετική πρόοδος, ἀποτελεῖ οὐσιαστικά ἐπιστροφή στήν ρωμαϊκή ἐποχή καί στόν ὁμόλογο θεσμό τῆς «παλλακείας», πού χρησιμοποιήθηκε ἀπό ὅσους συμβίωναν χωρίς πρόθεση ἔγγαμης συμβιώσεως.

Μέσα ὅμως στά σημερινά συμφραζόμενα, τό νομοθέτημα, ἀκολουθώντας ἓνα ἀκραῖο καπιταλιστικό μοντέλο τοῦ ἀτομιστῆ καταναλωτῆ ἀνθρώπου, πού ἔχει μόνο δικαιώματα στήν προσωπική εὐδαιμονία, χωρίς καμία εὐθύνη καί ὑποχρέωση, ἀποτελεῖ νεοφιλελεύθερη ἐπιβράβευση τῆς ἀνευθυνότητας στίς διαπροσωπικές σχέσεις καί τίς ὑποβιβάζει σέ ἀπλή συναλλαγή ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου. Ἡ μεγαλύτερη ἀπαξία τοῦ «συμφώνου συμβιώσεως», ἡ ὅποια πρέπει νά γίνει ἀντιληπτή ἀσχέτως ἐάν κανείς πιστεύει ἢ ὄχι στό μήνυμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὅτι δίνει τό δικαίωμα ἐγκαταλείψεως τοῦ συντρόφου καί τῶν τυχόν παιδιῶν, σάν νά πρόκειται γιά ὑπαναχώρηση ἀπό κάποια ἐπιπόλαια ἀγορά καταναλωτικοῦ προϊόντος.

Δεύτερον, τό επίκεντρο τῆς ἀνησυχίας μας ἀποτελεῖ ἡ ἴδια ἢ ἀλλοίωση τῆς ἔννοιας τῆς «οἰκογένειας» ἀπό τό Κράτος, πού εἶναι ὑποχρεωμένο κατά τό Σύνταγμα νά τήν προστατεύει καί ἡ ὁποία, μέ τό ἐπίμαχο προϊόν του νομοθετικοῦ σωλήνα, μετατρέπεται σέ ἀπλό συνεταιρισμό καί οἱ σύζυγοι σέ συνεταιίρους ἢ ἀντισυμβαλλόμενους. Τό Κράτος λοιπόν μή ἀρκούμενο στήν ὑφιστάμενη δυνατότητα ἀναγνωρίσεως τῆς πατρότητας γιά τά τέκνα ἐκτός γάμου, προχωρεῖ πλέον καί στήν θέσπιση τῆς «ἐξώγαμης οἰκογένειας». Οἱ λόγοι, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων οἱ κοινωνίες διαχρονικά περιέβαλαν μέ νομικό κῦρος τό γάμο καί μέ αὐστηρές διατυπώσεις τήν σύσταση καί τή διάλυση τῆς οἰκογένειας ἦταν, μεταξύ ἄλλων, ἡ ἀνάδειξη τοῦ ἀγαθοῦ τῆς συζυγικῆς πίστεως καί ἡ ἀξίωση τῆς Πολιτείας γιά αἶσθημα εὐθύνης τῶν γονέων ἀπέναντι στά παιδιά, τόσο γιά λόγους ἠθικῆς τάξεως, ὅσο καί γιά λόγους κοινωνικῆς συνοχῆς. Τό γεγονός ὅτι σήμερα καί ἡ συζυγική πίστη καί ἡ ὑπεύθυνη ἀνατροφή τῶν παιδιῶν συμβαίνει νά ἔχουν πληγεῖ, καί μέσα στόν χριστιανικό γάμο, δέν νομίζουμε ὅτι ἀποτελεῖ ἐπαρκῆ δικαιολογία τῆς Πολιτείας γιά μιᾶ βολική ἐπισημοποίηση τῆς ἀποτυχίας τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου νά κρατήσῃ σχέσεις ζωῆς καί νά ἀναλάβῃ εὐθύνες. Ἐκτός καί ἐάν ἡ πολιτική ἀντίληψη τοῦ νομοθέτη εἶναι ὅτι τό Κράτος ὀφείλει νά παραμένει ἀπλός παρατηρητής, πού δέν πρέπει νά παρεμβαίνει στό κοινωνικό γίγνεσθαι ἢ ἀκόμα νά δίνει καί ὠθηση στόν κατήφορο, προκειμένου νά μήν κατηγορηθεῖ γιά συντηρητισμό ἢ ὅτι δέν εἰσακούει τό «μήνυμα τῆς ἐποχῆς».

Ἡ ὑπαρξη ἢ μή σταθερῶν οἰκογενειῶν δέν μπορεῖ νά ἀντιμετωπίζεται ἀπό τόν νομοθέτη μόνον ὡς ἀπόρροια τῆς ἐλευθερίας καί ιδιωτικότητας τῶν πολιτῶν, ὥστε νά τούς παρέχεται τό νομικό δικαίωμα δημιουργίας ἀσταθῶν καί ρευστῶν ἐνώσεων, ἀντί οἰκογενειῶν. Ὅφειλε νά ἀπασχολεῖ τό Κοινωνικό Κράτος ἡ συντήρηση τοῦ οἰκογενειοκεντρικοῦ χαρακτῆρα τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, ὄχι μόνο ὡς ἀποτέλεσμα ὑλικῶν συνθηκῶν, ἀλλά καί μέσω τῆς κατάλληλης ἀγωγῆς ὑπεύθυνων πολιτῶν, τήν ὁποία κάθε ἄλλο παρά προάγει ὁ θεσμός τοῦ «συμφώνου συμβιώσεως». Ἐπειδή ἀφορᾷ σέ ἀνθρώπινες ζωές, ἐνηλίκων καί παιδιῶν, τό πρόβλημα τῆς ἀνεύθυνης δημιουργίας σχέσεων καί παιδιῶν δέν μπορεῖ νά ἀντιμετωπίζεται ἀπό τήν Πολιτεία μέ τήν νοοτροπία προσωρινῶν τακτοποιήσεων, ὅπως ἀντιμετωπίζεται ἡ αὐθαίρετη δόμηση οἰκοδομῶν.

Τρίτον, δεδηλωμένος ἀπό καιρό στόχος τοῦ ὀργανωμένου ἀκτιβισμού γύρω ἀπό τήν θέσπιση συμφώνου συμβιώσεως ὁμόφυλων

ζευγαριῶν δέν εἶναι μόνον ἡ νομική ἀναγνώριση τῆς συμβιώσεώς τους, ἀλλά περαιτέρω ἡ κατοχύρωση δικαιώματος γιά ἀπό κοινού ἄσκηση γονικῆς μέριμνας παιδιῶν (μέσα ἀπό υἰοθεσίες, παρένθετες μητέρες κ.λπ.) ἀπό ὁμόφυλα ζευγάρια. Ἡ Πολιτεία πρέπει νά ἀποφασίσει, ἀπό τώρα, ἐάν καθιστώντας θεσμό τοῦ κράτους μας τήν «ὁμοφυλοφιλική συμβίωση», εἶναι ἔτοιμη νά προχωρήσει καί στό ἐπόμενο βῆμα τῆς «ὁμοφυλοφιλικῆς οἰκογένειας», γιά τήν ὁποία ἡ ἴδια θά ἔχει δημιουργήσει τίς ἀξιακές προϋποθέσεις διεκδικήσεώς της, ἀφοῦ εἰσάγει ρητῶς πλέον διατάξεις γιά τό σύμφωνο συμβιώσεως μέσα στό βιβλίο τοῦ Αστικοῦ Κώδικα γιά τό οἰκογενειακό δίκαιο. Κατά τόν ἴδιο τρόπο, ὅταν ἡ Πολιτεία τό 2008 καθιέρωσε τό «σύμφωνο συμβιώσεως» μεταξύ ἑτερόφυλων ζευγαριῶν, δέν εἶχε ἀναλογισθεῖ ἀπό τότε ποιά θά ἦταν ἡ ἀπάντηση ἀπέναντι στά αἰτήματα γιά τήν ἐπέκτασή του στούς ὁμοφυλοφίλους καί τήν ἐν τῷ μεταξύ ἐκδοθεῖσα καταδικαστική ἀπόφαση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου.

Τίς ἀνωτέρω παρατηρήσεις καί ἀνησυχίες σᾶς ὑποβάλλομε ἐπειδή, ὅπως καί ἡ Πολιτεία, ἔτσι καί ἡ Ἐκκλησία διακονεῖ τόν Ἄνθρωπο, ἄν καί μέ ἄλλη στόχευση, τόν ἀγιασμό τῆς ζωῆς του. Ἡ ἐσχατολογική ὀπτική καί ἡ δισχιλιετής πορεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἔχει δώσει τή δυνατότητα μακρόπνοης θεωρήσεως ἀπέναντι στό πολιτειακό ἀξιακό σύστημα ὑπεράνω τῶν προσκαίρων ἀναγκῶν, πού αὐτό συχνά νομίζει ὅτι ἐξυπηρετεῖ. Πέραν τοῦ γεγονότος ὅτι τό σύμφωνο συμβιώσεως ἀποτελεῖ ὀπισθοδρόμηση σέ ἔθιμα καί θεσμούς εἰδωλολατρικῶν ἐποχῶν, ὀφείλομε, ἐκ λόγων ἀγάπης γιά τόν Ἄνθρωπο, νά προειδοποιήσουμε τήν Πολιτεία ὅτι τό ἐπίμαχο «συμφωνητικό» παρασύρει σέ ἀπατηλή διέξοδο ὅλους ὅσους στοχεύει νά βοηθήσει· εἶναι ἕνα πιστοποιητικό καθωσπρεπισμοῦ, πού κινεῖται μακριά ἀπό τήν ἀλήθεια καί θά περιπλέξει τίς ζωές τους σέ χειρότερες περιπέτειες.

Μέ τήν πεποίθηση ὅτι τυγχάνει τῆς κατανοήσεώς σας ἡ σημασία τῶν ὡς ἄνω ἐκτεθέντων, καί μέ τήν ἐλπίδα ὅτι στόν σχεδιασμό καί στίς ἀποφάσεις σας θά συνεξετάσετε τίς σχετικές θέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σᾶς ἀπευθύνουμε τήν εὐχή ὁ Θεός νά σᾶς εὐλογεῖ καί νά σᾶς ἐνισχύει στά εὐθυνοφόρα καθήκοντά σας.

† Ὁ Ἀθηνῶν **Ι Ε Ρ Ω Ν Υ Μ Ο Σ**, Πρόεδρος
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ο Μεθώνης Κλήμης

Ακριβές Αντίγραφον
Ο Αρχιγραμματεὺς

† Ο Μεθώνης Κλήμης

Κοινοποίηση :

κ. Αριστείδη Μπαλτᾶ

Υπουργό Πολιτισμοῦ, Παιδείας καί Θρησκευμάτων